

ข้อสังเกต
การประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
ครั้งที่ ๔๗/๒๕๕๙
วันอังคารที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๕๙

ในคราวประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ครั้งที่ ๔๖/๒๕๕๙ วันจันทร์ที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๙ ที่ประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศได้มีมติให้อภิปรายเพิ่มเติมเกี่ยวกับรายงานของคณะกรรมการการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง ในการประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ครั้งที่ ๔๗/๒๕๕๙ วันอังคารที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๕๙ โดยมีจำนวน ๒ เรื่อง คือ ๑. ข้อเสนอประเด็นสำคัญเพื่อการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และ ๒. ข้อเสนอประเด็นสำคัญเพื่อการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และหลังจากที่ประชุมดำเนินการอภิปรายรายงานทั้งสองเรื่องดังกล่าวเสร็จแล้ว ได้พิจารณาระเบียบวาระที่ ๓ ของการประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ครั้งที่ ๔๗/๒๕๕๙ ซึ่งมีจำนวน ๒ เรื่อง ได้แก่ ๑. รายงานของคณะกรรมการวิสามัญกิจการสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ เรื่อง การบูรณาการเร่งรัดการปฏิรูปทรัพยากรป่าไม้ของชาติโดยคณะกรรมการบูรณาการเร่งรัดการปฏิรูปทรัพยากรป่าไม้ของชาติ และ ๒. รายงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เรื่อง การปฏิรูปการดำเนินการด้านการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของไทยและแนวทางการดำเนินงานไปสู่สังคมคาร์บอนต่ำ สำหรับรายละเอียดของข้อสังเกต มีดังนี้

เรื่องพิจารณา

รายงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง จำนวน ๒ เรื่อง

๑. ข้อเสนอประเด็นสำคัญเพื่อการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

๒. ข้อเสนอประเด็นสำคัญเพื่อการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (พิจารณาต่อมาจากการประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ครั้งที่ ๔๖/๒๕๕๙ วันจันทร์ที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๙)

เรื่องที่ ๑ ข้อเสนอประเด็นสำคัญเพื่อการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ข้อสังเกตของสมาชิกในที่ประชุม

พลเอก ชูศิลป์ คุณาไทย

๑. การกระตุ้นประชาชนให้ออกมาใช้สิทธิเลือกตั้งมากขึ้น นั้น ควรดำเนินการโดยการเผยแพร่ความรู้ และเสริมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการเลือกตั้ง การเมือง หน้าที่ของพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย และการมีพฤติกรรมเลือกตั้งที่เหมาะสม ให้แก่ประชาชน ควบคู่กับการปรับใช้มาตรการทางกฎหมาย และมาตรการอื่น ๆ โดยการเผยแพร่ความรู้และเสริมสร้างความเข้าใจดังกล่าว ควรกระทำโดยหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง เพื่อให้การรวบรวมและตรวจสอบข้อมูลข่าวสารการเมือง และการสื่อสารข้อมูลไปยัง

ประชาชนในภูมิภาคต่าง ๆ เกิดขึ้นได้อย่างสม่ำเสมอและมีประสิทธิภาพ อันจะช่วยให้ประชาชนสามารถเข้าถึงและเข้าใจข้อมูลทางการเมืองการปกครองได้อย่างถูกต้อง และนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทางการเมืองรวมทั้งสามารถควบคุมตรวจสอบนักการเมืองได้อย่างแท้จริงต่อไป

๒. ข้อเสนอให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งต้องเข้ารับการอบรมหลักสูตรที่จัดโดยคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ก่อนเข้าสู่การเมือง นับเป็นข้อเสนอที่ดีและเป็นประโยชน์ แต่เพื่อให้การดำเนินการดังกล่าวเกิดประสิทธิผลอย่างแท้จริง ขอเสนอแนะให้มีการประเมินผลผู้เข้ารับการอบรมภายหลังจบหลักสูตรด้วย โดยให้ผู้ที่ผ่านเกณฑ์การประเมินผลได้รับประกาศนียบัตรและลงสมัครรับเลือกตั้งได้ต่อไป

นายนิกร จำนง

๑. ข้อเสนอให้กระทรวงมหาดไทยทำหน้าที่จัดการเลือกตั้งในระดับต่าง ๆ นั้น เป็นข้อเสนอที่ไม่ชัดเจนว่าจะสอดคล้องกับร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับลงประชามติ หรือไม่ รวมทั้ง อาจจะไม่สอดคล้องกับข้อเสนอของคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ทำหน้าที่ควบคุมและดำเนินการจัดการเลือกตั้ง โดยมีอำนาจในฐานะผู้บังคับบัญชาสูงสุดสามารถสั่งการให้ฝ่ายทหาร ฝ่ายตำรวจ และฝ่ายปกครอง โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่จากกระทรวงมหาดไทยปฏิบัติหน้าที่ช่วยเหลืองานการเลือกตั้งในช่วงเวลาที่มีการเลือกตั้งได้ ดังนั้น หากคณะกรรมการการเลือกตั้งต้องการให้มีหน่วยงานที่ทำหน้าที่เป็นฝ่ายปฏิบัติการจัดเลือกตั้งสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ขอเสนอแนะให้กำหนดหน่วยงานอื่น ๆ ทำงานร่วมกับกระทรวงมหาดไทยด้วย เพื่อไม่เป็นการระบุให้หน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งทำหน้าที่ดังกล่าวเป็นการเฉพาะซึ่งจะมีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

๒. สิทธิเลือกตั้ง เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนในประเทศที่ปกครองระบอบประชาธิปไตย สิทธิดังกล่าวจึงเป็นสิทธิของประชาชนโดยแท้ จึงไม่ควรกำหนดให้การใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นหน้าที่ รวมทั้ง ไม่ควรกำหนดให้ประชาชนที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งต้องได้รับโทษ เนื่องจากเมื่อการเลือกตั้งเป็นสิทธิขั้นพื้นฐาน ประชาชนจึงมีสิทธิตัดสินใจจะไปใช้สิทธิของตน หรือไม่ ก็ได้

๓. ข้อเสนอให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งต้องเข้ารับการอบรมหลักสูตรที่จัดโดยคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ก่อนเข้าสู่การเมือง นั้น อาจเป็นข้อเสนอที่ส่งผลจำกัดมิให้ผู้ประสงค์จะสมัครรับเลือกตั้งรายใหม่สามารถลงสมัครรับเลือกตั้งได้ รวมทั้ง อาจทำให้ผู้สนใจสมัครรับเลือกตั้งมีจำนวนน้อยลงด้วย จึงขอให้พิจารณาทบทวนข้อเสนอดังกล่าว

๔. ข้อเสนอในรายงานของคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่องที่ ๑๐ ข้อ ๑๐ ย่อหน้าสอง ระบุให้ “... การกระทำของบุคคลที่เป็นความผิดต่อกฎหมายที่ปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า หัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารเมือง ผู้ใดมีส่วนรู้เห็น หรือ ปลอมปละลະเลย หรือ ทราบบถึงการกระทำนั้น แล้วมิได้ยับยั้งหรือแก้ไข เพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้ถือว่า พรรคการเมืองนั้น กระทำการเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ... ดำเนินคดีเอาผิดกับบุคคลดังกล่าวตามกฎหมาย” และเรื่องที่ ๑๐ ข้อ ๑๑ ระบุให้ “... หัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมือง ที่รู้ถึงเหตุแห่งการที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งในนามของพรรคการเมืองหรือผู้ช่วยหาเสียงของพรรคการเมืองไปกระทำความผิดต่อกฎหมายเลือกตั้ง ประกาศ หรือคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) แล้วเพิกเฉย ถือว่า หัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองรู้เห็นเป็นใจในการกระทำความผิดดังกล่าว ถือว่าเป็นความผิด มีโทษต้องถูกตัดสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้งตลอดชีวิต” นั้น

ขอให้ข้อสังเกตว่า ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับลงประชามติ มิได้กำหนดให้การกระทำในกรณีตามข้อเสนอเรื่องข้อที่ ๑๐ ข้อ ๑๐ ย่อหน้าสอง และ ข้อ ๑๑ เป็นความผิด จึงควรพิจารณาทบทวนข้อเสนอทั้งสองประการดังกล่าว เพื่อให้สอดคล้องกับร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับลงประชามติ

๕. ข้อเสนอเกี่ยวกับการลงโทษผู้แจกเงินซื้อเสียงและผู้รับเงินซื้อเสียง โดยให้การกระทำดังกล่าวเป็นความผิดตามกฎหมายอาญา ต้องระวางโทษจำคุก ๑ ปี ถึง ๑๐ ปี โดยไม่รอลงอาญาหรือรอการกำหนดโทษ และให้มีโทษปรับไม่เกิน ๒๐ ล้านบาทด้วย นั้น ควรพิจารณาทบทวนอัตราโทษปรับ เนื่องจากจำนวนเงิน ๒๐ ล้านบาท เป็นจำนวนเงินที่สูงมาก ประชาชนที่กระทำความผิดและต้องรับโทษปรับ อาจไม่สามารถจ่ายเงินจำนวนดังกล่าวได้

นายค่านุณ สิทธิสมาน

๑. ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับลงประชามติ มาตรา ๒๑๙ วรรคหนึ่งและวรรคสอง กำหนดว่า

“ศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระร่วมกันกำหนดมาตรฐานจริยธรรมขึ้นใช้บังคับแก่ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญและผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ รวมทั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ...

ในการจัดทำมาตรฐานจริยธรรมตามวรรคหนึ่ง ... เมื่อประกาศใช้บังคับแล้ว ให้ใช้บังคับแก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา และคณะรัฐมนตรีด้วย ...”

เมื่อพิจารณาจากร่างมาตรา ๒๑๙ ทั้งสองวรรคดังกล่าว จะพบว่า ร่างรัฐธรรมนูญฯ มิได้กำหนดให้มาตรฐานจริยธรรมที่จัดทำขึ้น มีผลใช้บังคับกับผู้บริหารพรรคการเมือง ดังนั้น จึงขอเสนอแนะให้พิจารณาความเหมาะสมในการกำหนดให้ผู้บริหารพรรคการเมืองต้องปฏิบัติตามมาตรฐานจริยธรรมด้วย เพื่อให้การปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมเกิดประสิทธิผลได้อย่างแท้จริง

๒. ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับลงประชามติ มาตรา ๘๘ วรรคหนึ่ง กำหนดว่า “ในการเลือกตั้งทั่วไป ให้พรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง แจ้งรายชื่อบุคคลซึ่งพรรคการเมืองนั้น มีมติว่าจะเสนอให้สภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี ... ต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ...” เมื่อพิจารณาจากร่างมาตราดังกล่าวจะพบว่า บุคคลที่พรรคการเมืองมีมติเสนอให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาให้ความเห็นชอบแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี มิได้เป็นบุคคลตามความในมาตรา ๒๑๙ วรรคหนึ่งและวรรคสอง ทำให้ไม่อยู่ในบังคับที่จะต้องปฏิบัติตามมาตรฐานจริยธรรมแต่ประการใด แม้ว่าบุคคลดังกล่าวสามารถได้รับความเห็นชอบจากสภาผู้แทนราษฎรแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีก็ตาม ดังนั้น จึงขอเสนอแนะให้พิจารณากำหนดให้บุคคลตามมาตรา ๘๘ วรรคหนึ่งของร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับลงประชามติ อยู่ในบังคับการปฏิบัติตามมาตรฐานจริยธรรมด้วย โดยกำหนดเป็นบทบัญญัติในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

๓. ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับลงประชามติ มาตรา ๒๓๔ (๑) ประกอบกับ มาตรา ๒๓๕ เป็นบทบัญญัติที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการไต่สวน การพิจารณาพิพากษา และการลงโทษ ผู้ที่กระทำการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมตามมาตรา ๒๑๙ อย่างไรก็ตาม เนื่องจากผู้บริหารพรรคการเมืองและบุคคลซึ่งพรรคการเมืองมีมติเสนอให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาให้ความเห็นชอบแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี มิได้เป็นบุคคลตามความในมาตรา ๒๑๙ จึงไม่อยู่ในบังคับของมาตรา ๒๓๔ (๑) ประกอบกับมาตรา ๒๓๕ จึงขอเสนอแนะให้พิจารณากำหนดให้ผู้บริหารพรรคการเมืองและบุคคลซึ่งพรรคการเมืองมีมติเสนอให้

สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาให้ความเห็นชอบแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี เป็นบุคคลที่อยู่ในบังคับมาตรา ๒๓๔ (๑) ประกอบกับมาตรา ๒๓๕ ด้วย โดยกำหนดเป็นบทบัญญัติในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

นายอลงกรณ์ พลบุตร

๑. ข้อเสนอให้บังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังในการห้ามผู้สมัครรับเลือกตั้งและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรบริจาคช่วยเหลือตามประเพณีต่าง ๆ เช่น งานศพ งานอุปสมบท เป็นต้น นับเป็นข้อเสนอที่เป็นประโยชน์ โดยจะสามารถช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวนโยบายที่ต้องการให้การเลือกตั้งของไทยเป็นการเลือกตั้งที่มีต้นทุนต่ำ หรือ low – cost democracy

๒. ข้อเสนอให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งต้องเข้ารับการอบรมหลักสูตรที่จัดโดยคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ก่อนเข้าสู่การเมือง เป็นข้อเสนอที่เป็นประโยชน์ โดยจะเป็นการเพิ่มพูนความรู้และประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ทางการเมืองของผู้ได้รับการเลือกตั้ง เนื่องจากการอบรมจะช่วยให้บุคคลดังกล่าวมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับระบบนิติบัญญัติของไทย โครงสร้างการบริหารราชการแผ่นดิน และกฎหมายต่าง ๆ จึงเป็นข้อเสนอที่ดีและมีได้มีลักษณะเป็นการปิดกั้นโอกาสของผู้สมัครรับเลือกตั้งรายใหม่แต่อย่างใด

เรื่องที่ ๒ ข้อเสนอประเด็นสำคัญเพื่อการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง

ข้อสังเกตของสมาชิกในที่ประชุม

พลอากาศตรี เฉลิมชัย เครืองาม

ควรนำความในมาตรา ๖๕ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาบัญญัติไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองด้วย เพื่อให้มีบทบัญญัติที่รองรับให้สมาชิกของพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารของพรรคการเมือง มีสิทธิร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยในกรณีที่เห็นว่ามติหรือข้อบังคับของพรรคการเมืองอาจจะขัดต่อสถานะและการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญฯ หรือหลักการพื้นฐานแห่งการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยบทบัญญัติดังกล่าวมีข้อความดังนี้

“สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเป็นสมาชิกของพรรคการเมือง กรรมการบริหารของพรรคการเมือง หรือสมาชิกพรรคการเมืองตามจำนวนที่กำหนดในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ซึ่งเห็นว่ามติหรือข้อบังคับในเรื่องใดของพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิกอยู่นั้นจะขัดต่อสถานะและการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญนี้ หรือขัดหรือแย้งกับหลักการพื้นฐานแห่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีสิทธิร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย”

ระเบียบวาระที่ ๓.๑ รายงานของคณะกรรมการวิสามัญกิจการสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
เรื่อง การบูรณาการเร่งรัดการปฏิรูปทรัพยากรป่าไม้ของชาติ โดยคณะกรรมการบูรณาการ
เร่งรัดการปฏิรูปทรัพยากรป่าไม้ของชาติ

ข้อสังเกตของสมาชิกในที่ประชุม

นายอภิรักษ์ ศรีธนาวงศ์

เพื่อให้การบูรณาการเร่งรัดการปฏิรูปทรัพยากรป่าไม้ของชาติ ประสบผลสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขอเสนอแนะให้พิจารณาดำเนินการในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

๑. การปรับปรุงกลไกหน่วยงานภาครัฐ เพื่อสนับสนุนให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสามารถกำกับดูแล และส่งเสริมการเพิ่มพื้นที่ป่าได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอประการหนึ่งในการหยุดยั้งและป้องกันการทำลายทรัพยากรป่าไม้ตามรายงานของคณะกรรมการฯ คือ การให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีหน้าที่รับผิดชอบดูแลและส่งเสริมการเพิ่มพื้นที่ป่าไม้อย่างไรก็ตาม เนื่องจากในปัจจุบัน หน่วยงานระดับจังหวัดที่ทำหน้าที่จัดการทรัพยากรป่าไม้ เป็นหน่วยงานที่อยู่ในสังกัดกรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงไม่ได้อยู่ภายใต้การกำกับดูแล และรับผิดชอบของผู้ว่าราชการจังหวัด ด้วยเหตุนี้ ข้อเสนอของคณะกรรมการฯ จะประสบผลสำเร็จได้ ควรที่จะพิจารณาปรับปรุงกลไกภาครัฐในระดับจังหวัดด้วย โดยให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแลและรับผิดชอบหน่วยงานด้านการจัดการทรัพยากรป่าไม้ รวมทั้ง ให้มีการจัดสรรงบประมาณ และอัตรากำลังเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานดังกล่าวอย่างเหมาะสมด้วย

๒. การแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน

การตรวจพิสูจน์ที่ดินที่มีการครอบครองและทำประโยชน์ เพื่อออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ นั้น หากพิสูจน์สอบสวนแล้วพบว่า ที่ดินดังกล่าวตั้งอยู่ในพื้นที่อนุรักษ์ เช่น ป่าสงวนแห่งชาติ อุทยานแห่งชาติ พื้นที่รักษาพันธุ์สัตว์ป่าหรือพื้นที่ที่ได้จำแนกให้เป็นเขตป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี เป็นต้น การดำเนินการจะต้องเป็นไปตามข้อ ๑๐ ของกฎกระทรวงฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๗ กล่าวคือ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งคณะกรรมการ อันประกอบด้วย ป่าไม้อำเภอหรือผู้ที่ป่าไม้จังหวัดมอบหมายสำหรับท้องที่ที่ไม่มีป่าไม้อำเภอ เจ้าหน้าที่บริหารงานที่ดินอำเภอ ปลัดอำเภอ (เจ้าพนักงานปกครอง) และกรรมการอื่นที่เห็นสมควร ร่วมกันออกไปตรวจพิสูจน์ที่ดินดังกล่าว และเสนอความเห็นต่อผู้ว่าราชการจังหวัด ว่า สมควรออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ให้หรือไม่ เพียงใด และเมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาผลการพิสูจน์ดังกล่าวแล้ว เห็นว่า ที่ดินนั้นอยู่ในพื้นที่อนุรักษ์ แต่บุคคลผู้ขอให้ออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ได้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินนั้น โดยชอบด้วยกฎหมาย ก่อนวันที่ทางราชการได้กำหนดให้ที่ดินดังกล่าวเป็นพื้นที่อนุรักษ์ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดดำเนินการตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๐ (๒) และ (๓) ของกฎกระทรวง เพื่อที่พนักงานเจ้าหน้าที่จะได้ออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ให้ต่อไป นั้น จะพบว่า กฎกระทรวงฉบับที่ ๔๓ ดังกล่าว ได้กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องจากหน่วยงานต่าง ๆ ร่วมกันดำเนินการพิจารณาและตรวจพิสูจน์ที่ดิน อันเป็นกระบวนการที่เปิดโอกาสให้มีการปรึกษาหารือ แลกเปลี่ยนข้อมูล ข้อคิดเห็นต่าง ๆ ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมและเกิดความรอบคอบ ในการทำความเข้าใจเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อพิจารณาออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ ดังนั้น จึงขอเสนอแนะให้พิจารณาคำความในข้อ ๑๐ ของกฎกระทรวงฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๗ มาบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายที่ดิน เพื่อให้มีผลใช้บังคับเป็นกฎหมายระดับพระราชบัญญัติ ซึ่งจะช่วยให้การตรวจพิสูจน์และออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์แก่ที่ดินที่มีการครอบครองและทำประโยชน์ในพื้นที่อนุรักษ์ เป็นไปโดยสมประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนอย่างแท้จริง

๓. การยกเลิกหลักฐานการแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค.๑)

มาตรา ๘ วรรคสี่ของพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติว่า “ให้ผู้ซึ่งได้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินอยู่ก่อนวันที่ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับ โดยมีหลักฐานการแจ้งการครอบครองที่ดิน และยังมีได้ยื่นคำขอออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ นำหลักฐานการแจ้งการครอบครองที่ดินนั้นมายื่นคำขอเพื่อออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในสองปีนับแต่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ” ซึ่งเงื่อนไขสองปี นับแต่พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๑ ใช้บังคับ ได้ครบกำหนดเวลาดังกล่าวแล้ว ดังนั้น ขอเสนอแนะให้พิจารณากำหนดแนวทางในการยกเลิกหลักฐานการแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค.๑) โดยอาจขยายเงื่อนไขการยื่นคำขอออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ เพิ่มเติมอีกสองปี เพื่อให้ผู้ซึ่งครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินที่มีหลักฐานการแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค. ๑) และยังมีได้ดำเนินการตามมาตรา ๘ วรรคสี่ ดำเนินการตามกฎหมายให้แล้วเสร็จ และหลังจากนั้นให้ประกาศยกเลิกหลักฐานการแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค. ๑) พร้อมทั้ง จ่ายเงินชดเชยให้แก่ผู้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินซึ่งมิได้ดำเนินการภายในเวลาดังกล่าวต่อไป

พลตำรวจโท สุวิระ ทรงเมตตา

๑. การหยุดยั้งการบุกรุกพื้นที่ป่าสงวนและแหล่งต้นน้ำลำธาร ควรดำเนินการตามแนวคำริของพลเอก ประวิตร วงศ์สุวรรณ ประธานมูลนิธิอนุรักษ์ป่ารอยต่อ ๕ จังหวัด ที่เสนอให้ชุดกู้กันล้อมพื้นที่ป่าเพื่อเป็นแนววงษ์อาณาเขต ซึ่งจะช่วยให้เกิดความชัดเจนและเป็นประโยชน์อย่างยั่งยืนแก่ทั้งคนและสัตว์ป่าในหลายด้าน กล่าวคือ

๑) ช่วยลดปัญหาช้างป่าและสัตว์ป่าอื่น ๆ บุกรุกทำลายพื้นที่ทำกินของประชาชน เนื่องจากคูกันจะช่วยป้องกันไม่ให้ช้างป่าหรือสัตว์ป่าข้ามเขตชายป่าเข้ามาหากินในพื้นที่เพาะปลูกของประชาชน ซึ่งจะสามารถช่วยลดปัญหาขัดแย้งระหว่างคนและสัตว์ รวมทั้ง การทำร้ายช้างป่าและสัตว์ป่าได้เป็นอย่างดี

๒) ช่วยป้องกันปัญหาคนบุกรุกป่าและตัดไม้ทำลายป่าได้ เนื่องจากคูกันจะช่วยให้เกิดความชัดเจนระหว่างพื้นที่ป่ากับพื้นที่อยู่อาศัยและทำกินของประชาชน โดยผู้ที่บุกรุกเขตคูกันดังกล่าวจะต้องรื้อถอนที่อยู่อาศัยและยุติการทำกิน นอกจากนี้ คูกันยังเป็นประโยชน์ต่อกระบวนการยุติธรรมในการนำสืบพิสูจน์เจตนาของผู้ที่บุกรุกเข้าไปในเขตพื้นที่ป่าได้ด้วย

๒. การเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ ควรพิจารณาดำเนินการ ดังนี้

๑) พิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ มาตรา ๒๐ ที่บัญญัติว่า “ในกรณีที่มีป่าสงวนแห่งชาติใด มีสภาพเป็นป่าเสื่อมโทรมตามมาตรา ๑๖ ทวิ ให้อธิบดีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการพิจารณาการใช้ประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติมีอำนาจอนุญาตเป็นหนังสือให้บุคคลทำการ ... ปลูกสร้างสวนป่าหรือไม้ยืนต้นในเขตป่าเสื่อมโทรมได้ ... โดยเสียค่าตอบแทนตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด ...” เนื่องจากการที่กฎหมายกำหนดให้การปลูกสร้างสวนป่าหรือไม้ยืนต้นในเขตป่าเสื่อมโทรมต้องรับได้อนุญาตและต้องเสียค่าตอบแทน ส่งผลให้ประชาชนขาดแรงจูงใจในการลงทุนปลูกไม้ยืนต้นในพื้นที่ป่าเสื่อมโทรม หรือ หลีกเลี่ยงการเสียค่าตอบแทนด้วยการปลูกพืชล้มลุก เช่น ข้าวโพด ซึ่งไม่เป็นผลดีต่อสิ่งแวดล้อม เพราะพืชล้มลุกไม่สามารถยึดหน้าดินที่เป็นแหล่งแร่ธาตุสำคัญได้เหมือนไม้ยืนต้น หน้าดินจึงถูกชะล้างในฤดูฝน ตลอดจน ไม่สามารถสร้างความชุ่มชื้นในอากาศได้ ทำให้อุณหภูมิสูงขึ้นและฝนไม่ตกตามฤดูกาลด้วย ดังนั้น จึงควรแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ เพื่อสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนปลูกสวนป่าหรือไม้ยืนต้นในพื้นที่ป่าเสื่อมโทรมเพิ่มมากขึ้น

๒) พิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติของกฎหมายที่กำหนดให้ประชาชนที่ปลูกป่าหรือไม้ยืนต้น ในที่ดินที่ตนมีเอกสารสิทธิ์ซึ่งอยู่ในเขตป่าสงวนที่มีสภาพเป็นป่าเสื่อมโทรม ต้องดำเนินการขออนุญาต ก่อนการดำเนินการต่าง ๆ อาทิ การตัดหรือฟัน โดยเปลี่ยนเป็นให้บุคคลดังกล่าวขึ้นทะเบียนไม้ที่ตนปลูก และไม่ต้องแจ้งขออนุญาต เพื่อให้สามารถดำเนินการต่าง ๆ ได้สะดวกและรวดเร็วมากขึ้น อันจะเป็นการสร้างแรงจูงใจ ให้ประชาชนสนใจลงทุนปลูกป่าหรือไม้ยืนต้น นอกจากนี้ ควรกำหนดให้ไม้ยืนต้นที่ประชาชนปลูกจนครบ ระยะเวลาตามที่กฎหมายบัญญัติ มีสถานะเป็นทรัพย์สินตามมูลค่าทางบัญชี เพื่อที่จะสามารถใช้เป็นทรัพย์สิน ในการขอสินเชื่อจากสถาบันการเงิน และนำเงินมาลงทุนขยายพื้นที่ปลูกป่าหรือไม้ยืนต้นได้ต่อไป

๓) กำหนดให้ไม้ยืนต้นที่ได้จากการปลูกป่า เป็นผลผลิตในภาคการเกษตร รวมทั้ง ส่งเสริม ให้มีการพัฒนาอุตสาหกรรมรองรับอย่างครบวงจร เพื่อให้สามารถสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจได้ต่อไป

๔) ปรับเปลี่ยนหน่วยงานที่ควบคุมดูแลและรับผิดชอบเกี่ยวกับการปลูกป่าและไม้ยืนต้น ในเขตป่าสงวนที่มีสภาพเป็นป่าเสื่อมโทรม โดยเปลี่ยนจากกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

นายไพฑูรย์ หลิมวัฒนา

ปัจจุบันมีประชาชนจำนวนหนึ่งได้ครอบครองและทำประโยชน์ในเขตป่าสงวนที่เป็นป่าเสื่อมโทรม อย่างต่อเนื่องและยาวนาน ภาครัฐจึงมีความจำเป็นต้องแสวงหาแนวทางช่วยเหลือให้ประชาชนกลุ่มดังกล่าว สามารถครอบครองที่ดินได้โดยชอบด้วยกฎหมาย เพื่อให้มีที่ดินทำกินและมีความมั่นคงในชีวิต ซึ่งอาจดำเนินการได้ โดยให้ประชาชนทำสัญญาเช่าที่ดินดังกล่าว พร้อมทั้ง ให้มีหน้าที่ปลูกต้นไม้เพิ่มเติมในที่ดินที่ตนเช่าตาม อัตราส่วนที่ระบุในสัญญา เช่น เช่าที่ดินจำนวน ๒๐ ไร่ ต้องปลูกต้นไม้เพิ่มเติมจำนวน ๖ ไร่ เป็นต้น นอกจากนี้ หน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ป่าสงวน จะต้องทำการสำรวจและขึ้นทะเบียนข้อมูลเกี่ยวกับการครอบครองและทำประโยชน์ในเขตป่าสงวนที่เป็นป่าเสื่อมโทรมด้วย

นายกษิต ภิรมย์

ประเทศไทยมีหน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่โดยตรงในการควบคุมดูแลและรับผิดชอบเกี่ยวกับการอนุรักษ์ คุ้มครองและป้องกันการบุกรุกทำลายป่าสงวน คือ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แต่ประเทศไทยยังคงประสบปัญหาการบุกรุกทำลายพื้นที่ป่าสงวนมาอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น จึงควรพิจารณา ทบทวนผลการปฏิบัติงาน รวมทั้ง วิเคราะห์และประเมินผลการดำเนินงานด้วย เพื่อนำไปสู่การปรับปรุง พัฒนา หน่วยงานและกลไกของภาครัฐให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้นต่อไป นอกจากนี้ ควรพิจารณาปรับปรุงแนวทางการอนุรักษ์ คุ้มครองและป้องกันการบุกรุกทำลายป่าสงวน โดยกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ควรประสานงานและสร้างความร่วมมือกับภาคส่วนต่าง ๆ อาทิ การสนับสนุนและส่งเสริมบทบาทของภาคประชาชน และชุมชนในการดูแลป่าสงวน การขอความร่วมมือจากกองทัพ ซึ่งมีกรมกิจการพลเรือน สนับสนุนการรักษา และคุ้มครองป่าไม้ และการขอความร่วมมือจากสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) หรือ GISTDA เพื่อสนับสนุนข้อมูลดาวเทียมเกี่ยวกับพื้นที่ป่าสงวนและทรัพยากรป่าไม้ สำหรับใช้เป็นฐานข้อมูล ในการอนุรักษ์ คุ้มครองและป้องกันการบุกรุกทำลายป่าไม้

นายวิทยา แก้วภราดัย

๑. เนื่องจากบุคลากรซึ่งทำหน้าที่ในการบริหารจัดการและดูแลรักษาทรัพยากรป่าไม้ นั้น มีจำนวนค่อนข้างน้อย เมื่อเปรียบเทียบกับปริมาณงานที่อยู่ในความรับผิดชอบ จึงทำให้ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ดังนั้น จึงควรเร่งพัฒนาและผลิตบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ และมีความเชี่ยวชาญเฉพาะทางเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ เพื่อมาทำหน้าที่ในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู คุ้มครอง และดูแลรักษาทรัพยากรป่าไม้ของชาติต่อไป

๒. ในปัจจุบันนี้หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการดูแลและรักษาทรัพยากรป่าไม้มีอยู่หลายหน่วยงาน แต่ขาดการประสานงานในการดำเนินงานกันอย่างใกล้ชิด ดังนั้น จึงควรมีการบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและผลักดันให้การปฏิรูปทรัพยากรป่าไม้ของชาติเกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรม

พลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช

๑. ควรมีการเสริมสร้างและปลูกฝังจิตสำนึกให้เยาวชนไทยเกิดความหวงแหนในทรัพยากรธรรมชาติต่าง ๆ รวมทั้งช่วยกันดูแลและรักษาทรัพยากรป่าไม้ ตลอดจนรู้จักใช้ทรัพยากรป่าไม้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

๒. การที่รัฐมีนโยบายส่งเสริมให้เกษตรกรเพาะปลูกพืชพลังงานนั้น อาจเป็นปัจจัยหนึ่งที่กระตุ้นให้เกษตรกรเข้าไปบุกรุกพื้นที่ป่า เพื่อเพิ่มพื้นที่ในการทำเกษตร ดังนั้น รัฐจึงควรมีมาตรการหรือแนวทางในการป้องกันเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาดังกล่าวขึ้น

๓. ควรมีมาตรการลดหย่อนภาษีสำหรับภาคเอกชนซึ่งประกอบกิจกรรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ และฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ เพื่อสร้างแรงจูงใจให้ภาคเอกชน ตลอดจนประชาชนทั่วไปตระหนักและเห็นถึงความสำคัญของการปลูกป่ามากยิ่งขึ้น

๔. ควรมีการแก้ไขและเพิ่มเติมกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรป่าไม้ โดยบัญญัติความให้ผู้บุกรุกพื้นที่ป่าต้องรับโทษหนักขึ้น รวมทั้งเพิ่มเติมให้มีบทบัญญัติเฉพาะซึ่งลงโทษเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เข้าไปมีส่วนได้เสีย หรือมีส่วนเกี่ยวข้องในการเอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้บุกรุกพื้นที่ป่าด้วย เพื่อเป็นการกระตุ้นให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องปฏิบัติหน้าที่อย่างเคร่งครัดมากยิ่งขึ้น

นายธงชัย ลืออดุลย์

๑. รัฐควรมีการปรับปรุงและแก้ไขให้ระบบการจัดสรรที่ดินเพื่อเกษตรกรรม มีความรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และควรกำหนดให้มีมาตรการตรวจสอบเกี่ยวกับการคัดเลือกเกษตรกรซึ่งมีสิทธิได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เพื่อให้การคัดเลือกดังกล่าวมีความโปร่งใสและเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กฎหมายได้กำหนดไว้

๒. ควรพัฒนาให้เจ้าหน้าที่ในสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด มีองค์ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการ รวมทั้งอนุรักษ์และดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้คงอยู่อย่างยั่งยืน เพื่อให้การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด สามารถประสบผลสำเร็จ และบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

ระเบียบวาระที่ ๓.๒ รายงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข
และสิ่งแวดล้อม เรื่อง การปฏิรูปการดำเนินการด้านการรับมือกับการเปลี่ยนแปลง
สภาพภูมิอากาศของไทยและแนวทางการดำเนินงานไปสู่สังคมคาร์บอนต่ำ

ข้อสังเกตของสมาชิกในที่ประชุม

นายปานเทพ กล้าณรงค์ราญ

๑. ควรมีการบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการเตรียมพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของไทย และพิจารณาศึกษาแนวทางการดำเนินงานไปสู่สังคมคาร์บอนต่ำ โดยอาจตั้งคณะกรรมการประสานงานขึ้นมาคณะหนึ่ง เพื่อทำหน้าที่ประสานงานและผลักดันการดำเนินงานเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวโดยเฉพาะ เพื่อให้การปฏิรูปเป็นไปอย่างต่อเนื่องและจริงจัง รวมทั้งประสบผลสำเร็จตามเป้าประสงค์ที่ตั้งไว้

๒. ในปัจจุบันปัญหาสิ่งแวดล้อมที่มักจะเกิดขึ้นในภูมิภาคอาเซียน เช่น การเกิดไฟป่าและหมอกควันข้ามแดน การตัดไม้ทำลายป่า ภาวะโลกร้อนและสภาพภูมิอากาศเปลี่ยนแปลง เป็นต้น ยังคงส่งผลกระทบต่อประชาชนเป็นวงกว้าง และจำเป็นต้องได้รับการแก้ไข ดังนั้น รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จึงควรมีการกำหนดแผนงานหรือจัดโครงการประสานความร่วมมือระหว่างประเทศ เพื่อเตรียมพร้อมรับมือกับปัญหาดังกล่าว โดยเฉพาะประเด็นเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและการดำเนินงานไปสู่สังคมคาร์บอนต่ำ ซึ่งจะทำให้การดำเนินงานแก้ไขปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

นายศุภจิต นาครทรรพ

การดำเนินงานเพื่อเตรียมความพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของไทย และแนวทางการดำเนินงานไปสู่สังคมคาร์บอนต่ำ ควรมุ่งเน้นในการสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับเรื่องสิ่งแวดล้อมให้กับบุคลากรของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเพิ่มขีดความสามารถและศักยภาพให้กับเจ้าหน้าที่ โดยไม่ควรเร่งรัดและเร่งรีบในการดำเนินงานมากเกินไป เพื่อไม่ให้เกิดข้อผิดพลาดในการดำเนินงาน รวมทั้งควรกำหนดให้มีการตรวจวัด (Measuring) การรายงานผล (Reporting) การสอบทาน (Verifying) ในทุกระยะของการดำเนินงาน ซึ่งจะทำให้การปฏิรูปเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุผลสำเร็จตามเป้าประสงค์

นายกษิต ภิรมย์

ในปัจจุบันประเทศไทยยังคงมีการใช้พลังงานเชื้อเพลิงฟอสซิล โดยเฉพาะน้ำมันเป็นส่วนใหญ่ ทั้งในภาคอุตสาหกรรม ภาคเกษตรกรรม การขนส่งและยานพาหนะ ซึ่งทำให้มีการปล่อยของเสียที่เป็นมลภาวะทางอากาศเป็นจำนวนมาก ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการกำกับ ดูแล การใช้และผลิตพลังงาน เช่น กระทรวงพลังงาน กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน การไฟฟ้าฝ่ายผลิต เป็นต้น ควรให้ความสำคัญกับการใช้พลังงานทดแทนซึ่งเป็นพลังงานสะอาดและหมุนเวียน เพื่อช่วยลดปัญหามลภาวะทางอากาศ และทำให้ประเทศไทยดำเนินงานไปสู่สังคมคาร์บอนต่ำได้ตามเป้าประสงค์ของการปฏิรูป

ศาสตราจารย์ดุสิต เครืองาม

๑. รัฐควรส่งเสริมและพัฒนาเทคโนโลยีให้มีความเหมาะสมกับการผลิตและการใช้พลังงานทดแทน โดยสนับสนุนครัวเรือนและชุมชนให้มีส่วนร่วมในการผลิตและการใช้พลังงานทดแทน การใช้ชิ้นส่วน อุปกรณ์ หรือเทคโนโลยีที่ผลิตภายในประเทศ (local content) รวมทั้งพัฒนาและวิจัยเกี่ยวกับเทคโนโลยีพลังงาน

ทดแทนใหม่ ๆ ให้เหมาะสมกับการใช้งานในแต่ละพื้นที่และสามารถต่อยอดได้ในเชิงพาณิชย์ เพื่อเป็นการลดก๊าซเรือนกระจกและเข้าสู่สังคมคาร์บอนต่ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. รัฐควรส่งเสริมและพัฒนาพลังงานทดแทนจากธรรมชาติ เช่น แสงอาทิตย์ ลม พลังงานชีวภาพ ก๊าซชีวภาพ ชีวมวลและขยะให้เป็นพลังงานหลักของประเทศ เพื่อทดแทนการนำเข้าน้ำมันในอนาคต และเป็นการเสริมสร้างความมั่นคงด้านพลังงานของประเทศ รวมทั้งสนับสนุนอุตสาหกรรมการผลิตเทคโนโลยีพลังงานทดแทนในประเทศ ตลอดจนวิจัยและพัฒนาส่งเสริมเทคโนโลยีพลังงานทดแทนให้สามารถแข่งขันในตลาดสากลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรกำหนดมาตรการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์สังคมคาร์บอนต่ำ (Low Carbon Society) รวมทั้งควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ประเทศไทยมีกลไกและแนวทางการบริหารจัดการในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่เหมาะสมทั้งในภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคม เพื่อลดผลกระทบและบรรเทาความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตและนำพาประเทศไทยไปสู่สังคมคาร์บอนต่ำได้อย่างแท้จริง

๔. รัฐควรกำหนดมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการผลิตไฟฟ้าด้วยโซลาร์รูฟ (Solar Roof) เพื่อทดแทนการผลิตไฟฟ้าในรูปแบบเดิม โดยผลักดันให้มีการติดตั้งโซลาร์รูฟบนหลังคาบ้านที่อยู่อาศัยและบนอาคารต่าง ๆ ให้สามารถผลิตไฟฟ้าไว้ใช้เองในเวลากลางวันซึ่งจะเป็นการประหยัดไฟฟ้าและลดภาวะโลกร้อนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยภาครัฐอาจใช้มาตรการด้านภาษีเข้ามาช่วยเหลือ เช่น การเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม สามารถนำไปลดหย่อนภาษีได้ เป็นต้น

นายนิกร จำนง

จากรายงานของคณะกรรมการวิชาการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ที่ระบุว่า การปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากภาคการเกษตรมีสัดส่วนสูงเป็นลำดับที่ ๒ ซึ่งการปล่อยก๊าซเรือนกระจกส่วนใหญ่จะมาจากกิจกรรมการปลูกข้าว คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๓๘ การปล่อยไนโตรัสออกไซด์จากดิน คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๓๓ การปล่อยมีเทนจากปศุสัตว์ คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๖๙ การปล่อยมีเทนจากมูลสัตว์ คิดเป็นร้อยละ ๗.๒๘ และการเผาในภาคเกษตรคิดเป็นร้อยละ ๓.๓๒ นั้น ซึ่งอาจแสดงให้เห็นว่า ภาคเกษตรกรรมมีส่วนทำให้เกิดภาวะโลกร้อน แต่อย่างไรก็ตาม ภาคการเกษตรมีความสำคัญต่อความมั่นคงทางอาหารและความสามารถในการแข่งขันในฐานะที่สินค้าการเกษตรเป็นสินค้าส่งออกหลักที่สำคัญของประเทศ การลดก๊าซเรือนกระจกในภาคการเกษตรต้องมีการวิเคราะห์วิจัยอย่างลึกซึ้ง โดยเฉพาะผลได้ผลเสียต่อเกษตรกร เนื่องจากการลดก๊าซมีเทนจากนาข้าวจะต้องมีการปรับเปลี่ยนเทคโนโลยีการเพาะปลูกข้าวของเกษตรกรหรือการลดก๊าซมีเทนจากปศุสัตว์ก็ต้องปรับเปลี่ยนเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับอาหารสัตว์และการดูแล การเปลี่ยนเทคโนโลยีเหล่านี้มีผลกระทบต่อต้นทุนผลตอบแทนของเกษตรกรทั้งสิ้น ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสร้างองค์ความรู้และถ่ายทอดวิธีการปฏิบัติที่ดีที่เหมาะสมกับการปลูกข้าวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม อาจทำให้ประหยัดต้นทุนในการปลูกข้าวได้ นอกจากนี้ ควรสนับสนุนให้เกษตรกรตระหนักและเข้าใจถึงภาวะโลกร้อนที่ส่งผลกระทบต่อภาคการเกษตรต่อไป